

Communication Approaches in Science Communication. Analysis of the Approaches in the European Researchers Night in Bulgaria

Teodora Petrova

Sofia University "Kl. Ohridski", Faculty of Journalism and Mass Communication, Department of Communication and Audiovisual Production, Sofia, Bulgaria

Комуникационни подходи при комуникиране на науката. Анализ на подходите в Европейска нощ на учените в България

Теодора Петрова

Софийски университет „Кл. Охридски“, Факултет по журналистика и масова комуникация, катедра Комуникация и аудиовизуална продукция, София, България

Author note

Teodora Petrova <https://orcid.org/0000-0001-9958-1244> is professor, head of the Department of communication and audiovisual production at the FJMK, Sofia, Bulgaria.

There is no conflict of interest to disclose.

Correspondence related to this article should be addressed to Teodor Petrova, Department of Communication and Audiovisual Production at FJMK at Sofia University "Kl. Ohridski", Sofia 1000, 49 Moskovsky St. Email: t.petrova@uni-sofia.bg

Бележка за автора

Теодора Петрова <https://orcid.org/0000-0001-9958-1244> е ръководител на катедра Комуникация и аудиовизуална продукция във ФЖМК, СУ „Кл.Охридски“, България.

Няма конфликт на интереси.

Кореспонденцията, свързана с тази статия да бъде адресирана до Теодора Петрова, катедра Комуникация и аудиовизуална продукция, ФЖМК - СУ „Кл.Охридски“, България, София 1000, ул. Московска 49. Email: t.petrova@uni-sofia.bg

Abstract

An attempt is made to examine through this article different communication approaches in Science Communication. An attempt is made to see whether the design the "classical" communication campaign can be seen in science communication. An analyses of the role of event management in organizing events communicating science. Focus to different audiences, the presence of materials communicating science in digital platforms and social networks, how audiovisual content or informational messages are orientated to different groups of users or groups of audience. Some of the policies of European Commission are followed in Science Communication.

Keywords: communication, science, communication campaign, digital platforms, event management, user groups or audience groups

Резюме

В публикацията се прави опит да бъдат разгледани различни комуникационни подходи при комуникиране на науката. Потърсена е проекция на "класическата" комуникационна кампания при комуникация на науката, както и мястото на събитийният мениджмънт при комуникиране на науката към различни публики. Регистрирани са проявления на комуникиране на науката в дигитални платформи и социални мрежи, ориентиране на аудиовизуално съдържание или на информационни съобщения към различни групи потребители. Проследени са политиките на ЕК при подпомагане на проекти, свързани с комуникация на науката.

Ключови думи: комуникация, наука, комуникационна кампания, дигитални платформи, сабитен мениджмънт, групи потребители, групи от аудиторията

ARTICLE INFO:

Original Article

Received: 05, 10. 2022

Revised: 15, 10. 2022

Accepted: 20, 11.2022

Комуникационни подходи при комуникиране на науката. Анализ на подходите в Европейска нощ на учените в България

Европейската нощ на учените започва да се организира от 2005 г. през месец септември. Всяка година събития, посветени на Европейската нощ на учените, се провеждат едновременно във всички градове-участници в Европа. От 2006 г. до сега, ежегодно, чрез различни проекти, Европейската комисия финансира организирането на Европейска нощ на учените в цяла Европа, в това число и в България като част от страните от Европейския съюз. Това събитие стана разпознаваема емблема на ежегодните срещи на учените с различни аудитории- от деца до възрастни, от изграждане на колегиални мрежи между самите изследователи до представяне на научни постижения на широка публика. Европейската нощ на учените се превърна в регулярно събитие и у нас, с център на организираните събития в София, но събитията по проекта се организират в цялата страна. Всяка година организираните събития са под едно мото, а в събитията са организирани обикновено от научни и изследователски институти от няколко града в България. В Европа Европейската нощ на учените също се провежда ежегодно през последната седмица на месец септември, като основните събития навсякъде в Европа са на 29 и 30 септември. Събитията се провеждат в повече от 300 града в Европа.

През 2022 г. мотото на инициативата е „Науката променя начините на живот“. „Европейската нощ на учените 2022 се осъществява по проект K-TRIO, финансиран от Европейския съюз по дейностите по програмите „Мария Склодовска Кюри“ на програма „Хоризонт Европа“, и с подкрепата на екипа на центъра за върхови постижения в областта на информационни те и комуникационни технологии УНИТе (Университети за наука, информатика и технологии в е-обществото), финансиран от Европейския фонд за регионално развитие чрез ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020. Разнообразната научна и забавна програма включва демонстрационни, творчески и забавни прояви, чрез които ще бъдат представени постиженията на български учени и научни колективи по проекти, финансирани от ЕС; филми за изследователи и научни открития; изложби „Лица в науката“; неформални срещи на чаша кафе с български учени; дискусии; работилници; забавни демонстрации в Кабинети по любопитство, специална програма за деца и т.н. Много от инициативите са посветени на постиженията на младите хора.

Информация, резултати от конкурси, снимки, рисунки, произведения на учени и др. се публикувани на интернет страницата на K-TRIO¹, както и на сайтовете на участниците в проекта.“ През 2022 събитията от Европейската нощ на учените бе организирана в София, Пловдив, Русе, Бургас, Стара Загора, Хасково, Ямбол, Габрово, Силистра, Видин, Разград и Тараклия (Молдова) – 24- 30 септември 2022 г.

Сред целите на проекта е включените събития да са свързани с европейски политики в областта на науката, като в тях се поставя акцент върху мястото на науката и иновациите като основни двигатели на обществото на знания, като през 2022 са изграждане на зелена икономика, благосъстояние на хората и устойчиво развитие, интелигентни фабрики и пълноценно възползване от чистите технологии и други.

Събитията от Нощта на учените ще се организират в поне 15 града и 22 училища, а в хода им ще бъдат подкрепени дебатите с учителите за новите компетенции относно зелените и дигиталните трансформации и изграждането на нови таланти за бъдещи изследвания и иновации. Публиката ще бъде включена в дебатите за приноса на проучванията и нововъведенията, за зеления и цифров преход на икономиката, за пробивните иновации и научните постижения в Европа и България. Проектът ще създаде по-добро разбиране за това как научната и развойна дейност допринася за благосъстоянието на хората и устойчивото развитие и ще подчертае общите европейски усилия за преодоляване на глобалните предизвикателства, изграждане на зелена икономика и цифров единен пазар, интелигентни градове, интелигентни фабрики и пълноценно възползване от чистите технологии, Интернет на нещата (IoT), изкуствения интелект, големите бази данни и изчисленията в облак. Ще бъде подчертана и ролята на всичко това в разрешаването на съвременни кризи като тази с COVID-19“ (Todorov, R., Delev, H., Nikolov, Iv., Kamenov, H. (2022, September 30).

---

¹ Проектът “Изследователи в триъгълника на знанието” (K-TRIO) се стреми основно да приближи учените и тяхната работа до широката общественост и по този начин да се увеличи осведомеността на хората за научните дейности и постижения, както и ефектът им върху ежедневиия живот.

Едни от постоянните участници в Европейската нощ на учените са институтите на Българската академия на науките, Софийският университет “Св. Кл Охридски“, висши училища като Варненския медицински университет, университети от Пловдив, Русе и Стара Загора, както и много други институции. Списание “Българска наука“ е един от основните медийни партньори на проявите на Европейската нощ на учените. В отразяването на събитията медийни партньори обикновено са Българската национална телевизия, Българското национално радио - като обществени медии, Нова телевизия и БиТиВи със събитийни репортажи и регионалните електронни медии по региони. В отразяването на събитията, свързани с Европейската нощ на учените се включват специализираните секции за наука в онлайн издания като “Дневник“, “Офнюз“ и други дигитални издания. Събитията присъстват във всички уебстраници на институциите, които участват в Европейска нощ на учените.

Исторически ретроспекции

От 2014-2020 година Британски съвет-България е един от съорганизаторите на събитията в рамките на Европейската нощ на учените в България. От 2014 година Британски съвет-България е инициатор на предаване за комуникиране на науката, чието награждаване на участниците става в Европейската нощ на учените. Това бе предаването Феймлаб. Феймлаб бе организирано в копродукция с БНТ, по лиценз от Великобритания.

Феймлаб /Лаборатория на славата /FameLab/, организирано от Британски съвет-България, придоби популярност сред широката публика и бе едно от популярните предавания за наука в България. В него млади учени показват експерименти от областта в която работят и най- добрия печели награда. В страницата на Британски съвет- България може да се намери философията на предаването, която се свързва с това дали може да се обясни научна тема по разбираем и атрактивен начин само за 3 минути? Това е бил въпросът, който е поставян към участниците в „Лаборатория за слава FameLab“ – един от най-големите конкурси за комуникация на наука в света. В 15-годишната си история, от 2007 до 2021 г., FameLab е “запечатал въображението и креативността на млади учени“ от много страни по целия свят и променя нагласата към темата за комуникация на науката”.

Много от слоганите на събитията в Европейската нощ на учените са свързани с политики на ЕК. Слоган през 2016: “От изследвания към иновации”, а през 2017: “Изследвания в

мрежовото общество”, като една от основните цели на проекта е да бъдат привлечени младите таланти към изследвания в академичните институции и индустрията.

Проектът, с който страната ни се присъединява към общоевропейското събитие Европейска нощ на учените се нарича REFRESH- Relate, Experience, Find Research Everywhere and Share (Разкажи, Експериментирай, Намери Учените Навсякъде около теб и Сподели).

През 2018 година в България участие в събитието вземат 13 града с 52 локации и с над 50 хиляди посетители- в София, Пловдив, Варна, Бургас, Плевен, Стара Загора, Благоевград, Рожен, Долна Митрополия и други градове на страната. Посетителите могат да се срещнат със специалисти, които работят върху проекти, свързани с превенцията на глобалното затопляне, глада и сушата, изобретяват устройства за хора с увреждания.² Основни дейности са конкурси за деца и студенти- конкурси като “По следите на учените в региона”, “Предприеми сам изследване” – национален конкурс за есе с фокус върху културни и креативни науки; “Знанието в действие” и други. През 2018 година фокусът на събитието е върху история, археология, култура и др., Европейската годината на наследството и Европейска столица на спорта, а през 2019 г. - Европейска столица на културата и 100-годишнината от основаването на Международния астрономически съюз.

През 2019 година акцентът е и върху „Изследвания в мрежовото общество“ – запознаване на хората с изграждане на интернет на нещата, фабрики на бъдещето и интелигентни градове, както и пълноценно използване на BIG Data и облачни изчисления. През септември 2019 г. много от инициативите са посветени на постиженията на младите хора под надслов Hands on experiments and demonstrations – for everyone³ - Ръце върху експерименти и демонстрации- за всеки.

В нощта на учените и проекта КТРИО се казва че цифровият формат на Европейската нощ на учените през 2020 и 2021 г. поради пандемията е създал големи предизвикателства за всички организатори, но също така че е предоставила нови възможности за преодоляване на времевите и пространствени бариери с помощта на дигиталните средства. (Hristova,2021) Участвали са много български изследователи от други страни, а голямата колекция от

---

² <https://www.mediapool.bg/evropeiska-nosht-na-uchenite-shte-se-provede-za-13-ta-poredna-godina-news284363.html>

³ <https://rn.fmi.uni-sofia.bg/>

онлайн материали продължава да привлича обществения интерес дълго време след приключването на събитията. Част от съдържанието и аудиовизуалната продукция от Европейската нощ на учените през годините е налична в дигиталните платформи и лесно може да бъде намерена. Фейсбук страниците на организаторите, на участващите институции, Tweeter Youtube и други платформи са форуми да аудиовизуално научно съдържание и място за онлайн дискусии. Много млади учени използват дигиталните платформи за комуникация на науката за достигане до младежката аудитория. Д-р Владимир Божилов е едно от емблематичните имена, астрофизик, лауреат на Феймлаб, награден в Европейската нощ на учените, и един от младите учени, които успешно използва Фейсбук и Ютюб за работа с млади хора и пропагандиране на науката. Много от младите учени достигат и успяват да привлекат вниманието на поколението X, Y, Z по проблемите на науката в дигиталните платформи.

Като цяло, определенията на “научната комуникация“ са обединени около следното: “практиката за информиране, образование, споделяне на любопитни факти и повишаване на осведомеността по теми, свързани с науката. Научните комуникатори и аудитории не могат да бъдат еднозначно дефинирани, тъй като експертите и нивото на научните знания варират при всяка група. Могат да бъдат дефинирани два типа научна комуникация: научен “аутрийч” (обикновено провеждана от професионални учени пред неекспертна аудитория) и научен "инрийч" (комуникация само между експерти, идващи от различни или подобни научни среди). Пример за аутрийч е експертната научна комуникация и публикациите в научни списания. (BG-Science-Komunikacia 2021)

Политиките и усилията на Европейската комисия, изразени в публикации на Изпълнителната агенция за научни изследвания (European Commission- European Research Executive Agency) са насочени, както е добре известно към ясна и по-достъпна комуникация на науката, както и към по-широко участие на гражданите в този процес. Медийният канал, основан от Европейският съюз EU Science& Innovation, има да цел да подпомага комуникацията на науката. Проектът “Науката с и за обществото“/Science with and for

Society, (SwafS) на Европейската комисия, финансирана по линия на Хоризонт 2020, насърчава участието на гражданите в науката. По този начин той има за цел да изгради доверие в науката и да даде възможност на гражданите да оценяват критично точността на информацията и в крайна сметка да гарантират ефективна научна комуникация (Hristova, 2021). Дигитализацията отвори нови и по-широки пътища за хората да участват по-лесно в изследователски проекти. Независимо от това, докато технологията улеснява участието на гражданите, между науката и обществото остава пропаст, която комуникацията може да помогне за преодоляване. Кризата с COVID-19 ясно илюстрира жизненоважната роля на научната комуникация в отговора на общественото здраве (European Research Executive Agency, 2022).

Заклучение

При анализа на реализацията на проекта Европейска нощ на учените в България можем да обобщим, че проектът следва европейските рамки на другите европейски страни, участващи в поректа, както като отразяване на общи политики през годините, така и в конкретика, определена за всяка една година- слогани, ориентация към определени аудитории, цели на кампанията.

Всяка година организаторите на Нощта на учените от българска страна разработват и кандидатстват за финансиране от ЕК с идентични, но фокусирани върху отделни специфики през годините. Работни пакети по отношение на комуникация на науката имат подготвен план за работа, за постигане на заложените в работния пакет цели и задачи, ясна стратегия за разпространение на информация и избор на канали, добре подготвени и организирани екипи за реализиране на дейностите по проекта.

Дизайнът на проекта на Европейската нощ на учените е в унисон с общият европейски проект, но имат национални особености, характерни за България.

Събитията са разпознаваеми от хиляди посетители на място, а чрез дигиталните платформи достигат до много широк кръг потенциални читатели в страната и чужбина.

Събитията от Европейска нощ на учените допринасят за комуникиране на науката и дейността на учените и улесняват участието на гражданите в процеса на комуникиране на науката.

Използвана литература

BG-Science-Komunikacia 2021(2021, May). Nauchnata komunikazia [Science communication].
ISSN:1314-1031

<https://e.pcloud.link/publink/show?code=XZ7yVVZdvT7cjViV904hMAB5Qg34VYt3gE7>

European Research Executive Agency (2022, January 12). Towards clearer and more accessible science communication. https://rea.ec.europa.eu/news/towards-clearer-and-more-accessible-science-communication-2022-01-12-0_en

Hristova, T. (2021). *Tsvetata i svetlinata v izobrazitelното izkustvo i dizayna* [Color and light in fine art and design]. Publishing House BON.

Todorov, R., Delev, H., Nikolov, Iv., Kamenov, H. (2022, September 30). Evropeiska nosht na uchenite v Bulgaria [European night of scientists in Bulgaria]. *Bg Nauka-September2022*, ISSN1314-1031.

<https://e1.pcloud.link/publink/show?code=XZYWI4ZOpzBjGA3iP53HqztJFYPeuWqBP>
Ok